

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tudor Cojocaru, de avocata Mariana Botnari și inculpatul

*Sajin Igor XXXXXXXXX, născut la
xx xxxxxx xxxx, originar și locuitor al mun. XXXXXXXXX
bd. XXXXXX xxx XXXXXX x/x, ap. xx, cetățean al R.
Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 29.12.2016 – 13.02.2017,
instanța de apel: 16.03.2017 – 26.04.2017,
instanța de recurs: 16.06.2017 – 06.09.2017.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 13 februarie 2017, cauza fiind judecată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Sajin Igor a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 2 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 3 ani.

2. Instanța de fond a constatat că la 18 iunie 2016, aproximativ ora 16.20, inculpatul Sajin I., în timp ce se deplasa la volanul autovehiculului „Dacia Logan”, n. î. X XX xxx, pe str. Ismail, mun. Chișinău, din direcția str. Avram Iancu spre bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, încălcând prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, prin omiterea manifestării prudenței sporite la trafic, trecând de intersecția străzilor Columna și Ismail, în apropierea imobilului nr. 47 din str. Ismail a comis tamponarea pietonului Lapaci I., care traversa strada de la stânga spre dreapta, relativ deplasării autovehiculului.

În urma impactului, pietonului Lapaci I. i-au fost cauzate vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, acesta fiind internat în instituția medico-sanitară publică „Institutul de Medicină Urgentă”. Însă, în urma leziunilor suportate, la 06.07.2016 victima a decedat.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut integral vina și faptele descrise în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, că aceste probe dovedesc vinovăția lui și i-a încadrat acțiunile pe art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, din imprudență, s-a căit sincer, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, că acesta este caracterizat pozitiv, nu a fost tras la răspundere penală sau contravențională, nu are plângeri sau reclamații, locuiește împreună cu soția și doi copii.

Instanța a relevat că Regulamentul Circulației Rutiere impune conducătorilor auto o atenție sporită și deosebită la conducerea mijloacelor de transport, astfel încât să poată în orice moment să evite ciocnirea. Or, inculpatul se deplasa la culoarea verde a semaforului, iar partea vătămată traversa strada într-un loc interzis, după trecerea de pietoni la o distanță de 4,2 m., la semnalul roșu al semaforului pentru pietoni, ignorând atenționările șoferilor care îl claxonau.

Totodată, potrivit materialelor dosarului, inculpatul a înlăturat consecințele accidentului rutier, iar succesorul victimei nu are pretenții de ordin material sau moral, fiindu-i reparat integral prejudiciul cauzat.

Oportunitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal rezultă și din faptul că inculpatul deține gradul II de invaliditate, soția acestuia este încadrată în grad de dizabilitate accentuat, cu procentul păstrat al capacității de muncă de 35%, neînregistrând careva venituri.

În conformitate cu art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Însă, acuzarea nu a indicat la care din compartimentele specificate în art. 227 Cod de procedură penală se încadrează cheltuielile pretinse pentru efectuarea expertizei medico-legale a cadavrului lui Lapaci I. în sumă de 751 lei, nefiind prezentate probe pertinente în susținerea achitării acestei sume, precum și a neacoperirii plății respective din sumele alocate de stat, după cum prevede art. 227 Cod de procedură penală, nefiind invocate prevederile legale care ar impune plata acestei sume în sarcina inculpatului sau dacă legea nu prevede altă modalitate de plată.

Or, la materialele cauzei nu a fost anexată nicio factură sau alte înscrisuri care ar proba plata și cuantumul acesteia pentru cele pretinse, sumele solicitate reprezentând cheltuieli în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Deci, cerința privind încasarea cheltuielilor de judecată urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, nefiind consolidată de un suport probator.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Lilian Corpaci, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b), 90 Cod penal la 4 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pentru o perioadă de probațiune de 3 ani, și încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 751 lei.

Apelantul a invocat că pedeapsă aplicată inculpatului este vădit neproportională celor comise și urmărilor produse, cu abatere de la criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute la art. 75 Cod penal.

Instanța de fond a omis că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care a cauzat decesul victimei Lapaci I., din cauza nerespectării și încălcării prevederilor Regulamentului Circulației Rutiere.

În același timp, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, statul a suportat cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei medico-legale a cadavrului lui Lapaci I. în mărime de 751 lei, care în conformitate cu art. 227-229 Cod de procedură penală, urmează a fi încasate din contul inculpatului.

Or, art. 229 alin. (1), (2) Cod de procedură penală stipulează că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, iar instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Astfel, obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare revenindu-i în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat producerea unor cheltuieli. Totodată, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către instanța de fond.

În circumstanțele date, cheltuielile de judecată suportate de stat în legătură cu efectuarea expertizei medico-legale a cadavrului lui Lapaci I. urmează a fi încasate din contul inculpatului.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Lui Sajin Igor, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 4 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 3 ani.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că pedeapsa aplicată inculpatului nu este corect individualizată, fiind una prea blândă. Or, în rezultatul comiterii infracțiunii a decedat pietonul Lapaci I. Deși, inculpatul avea obligația de a manifesta prudență

sporită la trafic, stabilirea unei pedepse prea blânde nu va asigura realizarea scopului legii penale, prevăzut la art. 75 Cod penal.

Astfel, inculpatului urmează a-i fi stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 6 luni, cu executarea ei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Asemenea pedeapsă va contribui la realizarea scopului pedepsei penale și anume - corectarea și reeducarea persoanei care a comis infracțiunea, precum și curmarea și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni pe viitor.

Or, reieșind din principiul individualizării pedepsei, potrivit prevederilor art. 75-78 Cod penal, instanțele judecătorești în toate cazurile vor aplica o pedeapsă echitabilă, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, fiind stabilit că inculpatul a reparat prejudiciul material și succesorul victimei nu are pretenții de ordin material sau moral, că inculpatul are gradul II de invaliditate pe motiv de boală, soția sa este încadrată în grad de dizabilitate accentuat, cu procentul păstrat al capacității de muncă de 35%, fără a avea venituri, în temeiul art. 90 Cod penal, poate fi dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei, cu stabilirea unei perioade de probațiune de 3 ani.

Potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Însă, la materialele dosarului nu a fost anexate înscrisuri care să probeze incontestabil existența cheltuielilor pretinse, în situația în care sumele solicitate ar reprezenta eventual cheltuieli în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, instanța de fond corect concluzionând că cererea acuzării privind încasarea cheltuielilor de judecată nu este consolidată de suport probator și urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tudor Cojocar, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că în situația când art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor de fond și de apel de a respinge încasarea acestor cheltuieli este ilegală.

Instanța de apel a neglijat prevederile art. 101, 394, 414 Cod de procedură penală, neindicând temeiurile legale pentru care au fost respinse probele.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.1. Au declarat recurs ordinar și avocata Mariana Botnari cu inculpatul, în care solicită casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurenții au indicat că instanța de apel a ignorat în totalitate argumentele apărării referitor la circumstanțele producerii accidentului rutier, în decizie nefiind indicate dovezile apărării pentru respingerea apelului.

Astfel, instanța de apel nu a cercetat efectiv circumstanțele cauzei, și anume comportamentul victimei care a încălcat prevederile pct. 114 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit cărui pietonii trebuie să traverseze drumul numai pe la trecerile semnalizate, inclusiv pe pasajele denivelate, iar în lipsa acestora la intersecții – pe linia trotuarelor sau acostamentelor, încălcarea fiind absolut evidentă. Or, victima a început traversarea într-un loc interzis, la culoarea roșie a semaforului pentru pietoni, iar prin omiterea acestor circumstanțe, instanța de apel a individualizat greșit pedeapsa, înăsprind-o față de cea aplicată de instanța de fond.

Totodată, în instanța de fond inculpatul și-a recunoscut vinovăția, a manifestat căință activă și a reparat prejudiciul cauzat, ce se confirmă prin declarațiile succesoriului părții vătămate, care în instanța de apel a solicitat respingerea apelului declarat.

Or, în circumstanțele date, este inechitabil ca inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă cu doar 2 luni mai puțin decât limita maximă posibilă.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor respective pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2.** și **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 1), 2), alin. (2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru

constatarea cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, iar plata acestor expertize judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Deci, legea procesual-penală, cât și jurisprudența națională, prevede clar și expres că plata pentru expertizele judiciare privind constatarea cauzei morții, gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale, se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Mai mult, motivele invocate în acest recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 3. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Pe lângă aceasta, cu referire la motivele invocate în recursul apărării (*pct. 5.1. din decizie*), se relevă că la stabilirea pedepsei instanța de apel just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 90 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. La stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 4. din decizie*).

Este de remarcat, totodată, că recursurile declarate, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. și 5.1. din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare și a pedepsei penale (*pct. 5., 5.1. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura cheltuielilor judiciare și a pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea și apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare la fel este lipsită de orice temei legal.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că s-au aplicat inculpatului pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursurile ordinare declarate sunt vădit neîntemeiate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursurile de pe rol sunt vădit neîntemeiate, ele urmează a fi declarate inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tudor Cojocaru, de avocata Mariana Botnari și inculpatul Sajin Igor Xxxxxxxx, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017, pe motiv că sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 27 septembrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco